

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΡΟΗΣ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ – ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΗΣ

Ομάδα Ειδικού Ενδιαφέροντος στις Διαταραχές Ροής της Ομιλίας (ΟΕΕΔΡΟ)

Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών - Λογοθεραπευτών

Οι **Διαταραχές Ροής της Ομιλίας** είναι ένας γενικός όρος που συμπεριλαμβάνει: τον Τραυλισμό με Έναρξη στην Προσχολική Ηλικία (Εξελικτικός Τραυλισμός), τον Τραυλισμό με Έναρξη στην Ενήλικη Ζωή, τον Τραυλισμό Νευρογενούς Αιτιολογίας, τον Βατταρισμό (Ταχυλαλία) και τις Διαταραχές Ροής της Ομιλίας Μη Άλλως Ταξινομούμενες.

Ευρέως χρησιμοποιούμενα συστήματα ταξινόμησης των διαταραχών κωδικοποιούν τις διαταραχές ροής της ομιλίας με διαφορετικό τρόπο το καθένα. Στον πίνακα 1 παρατίθεται ενδεικτικά η κωδικοποίηση με βάση τα συστήματα ICD-10, ICD-10-CM και ICD-11.

Ο τραυλισμός με έναρξη στην προσχολική ηλικία (εξελικτικός τραυλισμός) είναι η συνηθέστερη διαταραχή ροής της ομιλίας. Τραυλισμός και Βατταρισμός (ταχυλαλία) συχνά συνυπάρχουν (Van-Zaalen & Reichel, 2015).

Ο εξελικτικός τραυλισμός είναι το αποτέλεσμα οργανικών (κληρονομικών και νευρολογικών), γλωσσικών, συναισθηματικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.

Ο εξελικτικός τραυλισμός και ο βατταρισμός δεν είναι ψυχιατρικές, ψυχολογικές ή νευρωσικές διαταραχές.

- Επί δεκαετίες, έρευνες της γενετικής τεκμηριώνουν με ερευνητικά δεδομένα τη γενετική βάση του τραυλισμού και αποδυναμώνουν τις ιστορικά αρχαιότερες (αρχές του 19ου αιώνα) ψυχοκοινωνικές ερμηνείες του τραυλισμού. (Andrews, Morris-Yates, Howie, & Martin, 1991· Dworzynski et al.· Felsenfeld et al., 2000· Godai, Tatarelli & Bonanni, 1976· Howie, 1981· Kraft, 2010· Kraft & Yairi, 2011· Ooki, 2005· Riaz et al., 2005· Shugart et al. 2004· Suresh et al., 2006· van Beijsterveldt, Felsenfeld, Boomsma, 2010· Wittke-Thompson et al., 2007).
- Απεικονιστικές μελέτες του εγκεφάλου επιβεβαιώνουν την οργανική, βιολογική βάση του εξελικτικού τραυλισμού (Etchell et al., 2018· Chang, et al., 2018· Alm, 2004· Alm, 2008· Foundas et al., 2001· Fox et al., 1996· Fox et al., 2000· Sommer et al., 2002).
- Ο εξελικτικός τραυλισμός και ο βατταρισμός είναι νευρογλωσσικές διαταραχές οι οποίες έχουν λεκτικά, σωματικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά και συνέπειες στην επικοινωνία, την κοινωνικότητα και τη λειτουργικότητα του Προσώπου που Τραυλίζει (ΠπΤ) (Louko, Conture & Edwards, 1999· Melnick, Conture & Ohde, 2005· World Health Organization, 2001· Yairi & Ambrose, 1992· Yaruss, & Quesal, 2004· Φούρλας, 2011· Φούρλας & Μαρούσος, 2018).

Οι διαταραχές ροής της ομιλίας είναι αντικείμενο της επιστήμης της παθολογίας του λόγου και της ομιλίας.

- Ο εξειδικευμένος λογοπεδικός / λογοθεραπευτής / λογοπαθολόγος με αντικείμενο τις διαταραχές ροής της ομιλίας, καλύπτει διαγνωστικά και θεραπευτικά στο σύνολό τους τα λεκτικά, ψυχολογικά, επικοινωνιακά και λειτουργικά ελλείμματα που προκύπτουν από τις διαταραχές ροής της ομιλίας, σε όλες τις ηλικίες.
- Τα πρόσωπα που τραυλίζουν δεν αποτελούν έναν ομοιογενή πληθυσμό. Επιμέρους πτυχές δυσκολίας των προσώπων που τραυλίζουν ενδέχεται να συνιστούν ανάγκη παρέμβασης και από άλλους επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Οι παρεμβάσεις από άλλους επαγγελματίες ψυχικής υγείας, στις περιπτώσεις που απαιτούνται, είναι επικουρικές στις κλινικές παρεμβάσεις του λογοπεδικού / λογοθεραπευτή / λογοπαθολόγου. Μη λογοθεραπευτικές παρεμβάσεις δεν είναι από μόνες τους αποτελεσματικές στις διαταραχές ροής της ομιλίας.
- Η κλινική άσκηση του επαγγέλματος του λογοπεδικού / λογοθεραπευτή / λογοπαθολόγου με αντικείμενο τις διαταραχές ροής της ομιλίας προϋποθέτει **κλινική εξειδίκευση στις διαταραχές ροής της ομιλίας** η οποία θα πρέπει, κατά τα διεθνή πρότυπα, να διατηρείται ενεργή μέσα από διαδικασίες συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.
- Τα κριτήρια της εξειδίκευσης για τον εξειδικευμένο στις διαταραχές ροής ομιλίας λογοθεραπευτή και οι [δεξιότητες](#) του εξειδικευμένου λογοθεραπευτή έχουν προσδιοριστεί από τον Διεθνή οργανισμό [European Fluency Specialists](#) και η κλινική εξειδίκευση του λογοθεραπευτή λειτουργεί ακαδημαϊκά σε ευρωπαϊκό επίπεδο εδώ και μία δεκαετία περίπου μέσω του φορέα [European Clinical Specialization in Fluency Disorders](#). Μέχρι σήμερα, στη χώρα μας δεν έχουν θεσπιστεί τα κριτήρια, οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις κλινικής εξειδίκευσης στις διαταραχές ροής της ομιλίας.
- Ο **εξελικτικός τραυλισμός** όταν εδραιωθεί αποτελεί μια **μόνιμη διαταραχή στη ροή της ομιλίας** που συνοδεύει το πρόσωπο που τραυλίζει σε όλη του τη ζωή, με σημαντικό αντίκτυπο στην λειτουργικότητά του (Yaruss, & Quesal, 2004).

Η αξιολόγηση αμέσως μετά την εμφάνισή των πρώτων συμπτωμάτων και η έγκαιρη και κατάλληλη θεραπεία κατά την προσχολική ηλικία μπορεί να αποτρέψει την εδραίωση του εξελικτικού τραυλισμού. (Fry, Botterill, & Pring, 2009· Harrison & Onslow, 1998· Pellowski et al., 2000· Millard, Nicholas, & Cook, 2008· Starkweather, Gottwald, & Halfond, 1990).

- Η κατάλληλη θεραπεία στα παιδιά σχολικής ηλικίας, στους εφήβους και στους ενήλικους μπορεί να ελαχιστοποιήσει τα συμπτώματα του τραυλισμού και τις επικοινωνιακές, ψυχολογικές και λειτουργικές συνέπειές τους (Blomgren, Roy, Callister, & Merrill, 2005· Furlas & Marousos, 2015· Yaruss, Coleman, & Quesal, 2012).

- Λογοθεραπευτικά πρόγραμμα που απευθύνονται σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας και ενήλικους που τραυλίζουν έχουν διερευνηθεί ως προς την κλινική τους αποτελεσματικότητα ή βασίζονται σε θεωρίες αποδεδειγμένης κλινικής αποτελεσματικότητας. Παραδείγματα τέτοιων προγραμμάτων αποτελούν το Lidcombe Program (Onslow, Packman & Harrison, 1998), το Palin PCI (Kelman & Nickolas, 2018), το Restart DCM (Franken & Putker-de Bruijn, 2007), το MiniKIDS (Waelkens, 2018).

Η κοινότητα των Προσώπων που Τραυλίζουν που εκπροσωπείται στη χώρα μας από το σωματείο «Πρωτοβουλία Προσώπων που Τραυλίζουν», αποτελεί τον αποδέκτη των υπηρεσιών λογοθεραπείας και διαμορφώνει με τη στάση της το επίπεδο της παρεχόμενης υπηρεσίας αλλά και τη στάση της κοινής γνώμης σε θέματα διαταραχών ροής της ομιλίας.

Πίνακας 1: Ταξινόμηση των Διαταραχών Ροής Ομιλίας		
ICD-10 Αναθεώρηση 2016	ICD-10-CM Αναθεώρηση 2019	ICD-11 Δημοσίευση Ιούνιος 2018
F98.5 Τραυλισμός (Stuttering / Stammering) F98.6 Βατταρισμός (Ταχυλαλία) (Cluttering)	F80.81 Τραυλισμός με έναρξη στην προσχολική ηλικία [εξελικτικός τραυλισμός, βατταρισμός (ταχυλαλία)] [Childhood onset fluency disorder (cluttering, stuttering)] F98.5 Τραυλισμός με έναρξη στην ενήλικη ζωή. (Adult onset fluency disorder) 169.023 Τραυλισμός νευρογενούς αιτιολογίας [fluency disorder (stuttering) following cerebrovascular disease (169. with final characters-23)] R47.82 Διαταραχές ροής της ομιλίας μη άλλως ταξινομούμενες. (Fluency disorder in conditions not classified elsewhere).	6A01.1 Εξελικτική Διαταραχή Ροής της Ομιλίας (Developmental speech fluency disorder) <u>Συμπεριλαμβάνονται:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Εμμένων Εξελικτικός Τραυλισμός (persistent developmental stuttering) • Νευρογενής Εξελικτικός Τραυλισμός (developmental neurogenic stuttering) • Τραυλισμός με έναρξη στην παιδική ηλικία (childhood onset stuttering) • Τραυλισμός με έναρξη κατά την περίοδο της ανάπτυξης (developmental onset stuttering) • Εξελικτικός Τραυλισμός ως απόρροια συνδρόμου (Developmental neurogenic syndromal stuttering) • Τραυλισμός κατά την περίοδο ανάπτυξης (stuttering during developmental period) • Νευρογενής, εξελικτικός, μη-συνδρομικός Τραυλισμός

		<p>(Developmental neurogenic non-syndromal stuttering)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Νευρογενής, εξελικτική μικτή διαταραχή Τραυλισμού και Βατταρισμού (Ταχυλαλίας) (Developmental neurogenic mixed stuttering and cluttering) • Νευρογενής, εξελικτική, μη-συνδρομική, μικτή διαταραχή Τραυλισμού και Βατταρισμού (Ταχυλαλίας) (Developmental neurogenic non-syndromal mixed stuttering and cluttering) • Νευρογενής, εξελικτική, συνδρομική, μικτή διαταραχή Τραυλισμού και Βατταρισμού (Ταχυλαλίας) (Developmental neurogenic syndromal mixed stuttering and cluttering)
		<p>MA81 Δυσροή Ομιλίας (Speech dysfluency)</p> <p>Τραυλισμός με έναρξη στην ενήλικη ζωή. (Adult onset stuttering)</p>
<p>Πηγή: https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F98.5</p>	<p>Πηγή: https://www.asha.org/uploadedFiles/ICD-10-Codes-SLP.pdf</p>	<p>Πηγή: https://icd.who.int/ct11_2018/icd11_mms/en/release/</p>

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Alm,P.A. (2004). Stuttering and the basal ganglia circuits: A critical review of possible relations. *Journal of Communication Disorders*, 29:123-133
- Alm,P.A. (2008). Fluency disorders: a discussion of possible causes and mechanisms, from a neuroscience perspective. Conference proceedings: Oxford Dysfluency Conference 2008.
- Andrews, G., Morris-Yates, A., Howie, P., & Martin, N. (1991). Genetic factors in stuttering confirmed. *Arch Gen Psychiatry*; 48: 1034–1035.
- Blomgren, M., Roy, N., Callister, T., & Merrill, R. M. (2005). Intensive stuttering modification therapy: A multidimensional assessment of treatment outcomes. *Journal of Speech Language and Hearing Research*, 48(3), 509–523.
- Chang,S, Angstadt,H., Chow,M.H., Etchell,C.A., Garnett, E.O., Choo, L.A., Kessler,D., Welsh,C.R., Sripada,C. (2018) Anomalous networking architecture of resting brain in children who stutter, *Journal of Fluency Disorders* 55 (2018) 6-45.

- Dworzynski, K., Remington, A., Rijdsdijk, F., Howell, P., & Plomin, R. (2007). Genetic etiology in cases of recovered and persistent stuttering in an unselected longitudinal sample of young twins. *Am J Speech Lang Pathol*; 16: 169–178.
- Etchell, C.A., Civier, O., Ballard, J.K., Sowman, F.P. (2018) A systematic literature review of neuroimaging research on developmental stuttering between 1995 and 2016, *Journal of Fluency Disorders* 55 (2018) 6-45.
- Felsenfeld, S., Kirk, K.M., Zhu, G., Statham, D.J., Neale, M.C., & Martin, N.G. (2000). A study of the genetic and environmental etiology of stuttering in a selected twin sample. *Behav Genet*; 30:359–366.
- Fox, P.T., Ingham, R., Ingham, J.C., Hirsch, T.B., Downs, J.H., Martin, C. et al. (1996). A PET study of the neural systems of stuttering. *Nature*, 382:158-162.
- Fox, P.T., Ingham, R.J., Ingham, J.C., Zamarripa, F., Xiong, J.-H., and Lancaster, J.L. (2000). Brain correlates of stuttering and syllable production: A PET performance-correlation analysis. *Brain*, 123:1985-2004.
- Foundas, A. L., Bollich, A. M., Corey, D. M., Hurley, M., & Heilman, K. M. (2001). Anomalous anatomy of speech-language areas in adults with persistent developmental stuttering. *Neurology*, 57(2), 207–215.
- Fourlas, G., & Marousos, D. (2015). A report on the development and clinical application of Lexipontix, a new therapy programme for school age CWS. *Procedia – Social & Behavioural Sciences*, 193, 92-107.
- Franken, M.C. & Putker-de Bruijn, D. (2007). Restart-DCM Method. Treatment protocol <http://www.nedverstottertherapie.nl>
- Fry, J., Botterill, W., & Pring, T. (2009). The effect of an intensive group therapy programme for young adults who stutter: A single subject study. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 11 (1): 12-19.
- Godai, U., Tatarelli, R., & Bonanni, G. (1976). Stuttering and tics in twins. *Acta Genet Med Gemellol (Roma)*; 25:369–375.
- Harrison, E. & Onslow, M. (1998), *Early Intervention for Stuttering: The Lidcombe Program*. In R. F. Curlee (Ed.), *Stuttering and Related Disorders of Fluency*, (2nd ed.). NY, NY.: Thieme.
- Howie, P.M. (1981). Concordance for stuttering in monozygotic and dizygotic twin pairs. *J Speech Hearing Research*; 24:317–321.
- Kraft, S.J., (2010). *Genome-Wide Association Study of Persistent Developmental Stuttering*; PhDthesis University of Illinois, Urbana-Champaign.
- Kraft, S.J., & Yairi, E. (2011). Genetic bases of stuttering: the state of the art. *Folia Phoniatica et Logopaedica*, 64 34-47.
- Louko, L., Conture, E.G., & Edwards, M.L. (1999). Phonological characteristics of young stutterers and their normally fluent peers. *Journal of Fluency Disorders*, 15, 191-210.
- Melnick, K.S., Conture, E.G. & Ohde, R.N. (2005). Phonological encoding in young children who stutter. In Hartsuiker, R.J., Bastiaanse, R., Postma, A., Wijnen, F. (Eds). *Phonological Encoding and Monitoring in Normal and Pathological Speech*. Hove: Psychological Press
- Millard, S. K., Nicholas, A., & Cook, G. M. (2008). Is parent-child interaction therapy effective in reducing stuttering? *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 51, 636-650.
- Onslow, M., Packman, A. & Harrison, E. (2003), *The Lidcombe Program of Early Stuttering Intervention. A Clinician's Guide*. Austin-Texas: ProEd.

- Ooki, S., (2005). Genetic and environmental influences on stuttering and tics in Japanese children. *Twin Res Hum Genet*; 8: 69–75.
- Pellowski, M., Conture, E., Roos, J., Adkins, C., & Ask, J. (2000). A parent-child group approach to treating stuttering in young children: treatment outcome data. Paper presented to Annual Conference of American Speech-Language-Hearing Association, Washington, DC.
- Riaz, N., Steinberg, S., Ahmad, J., Pluzhnikov, A., Riazuddin, S., Cox, N.J., & Drayna, D. (2005). Genomewide significant linkage to stuttering on chromosome 12. *American J Human Genetics*; 76: 647–651.
- Shugart, Y.Y., Mundorff, J., Kilshaw, J., Doheny, K., Doan, B., Wanyee, J., Green, E.D., & Drayna, D. (2004). Results of a genome-wide linkage scan for stuttering. *Am J Medical Genetics*; 124: 133–135.
- Sommer, M., Koch, M.A., Paulus, W., Weiller, C. and Buchel, C. (2002). Disconnection of speech-relevant brain areas in persistent developmental stuttering. *Lancet*, 360: 380-383.
- Starkweather, W., Gottwald, S., & Halfond, M. (1990). *Stuttering Prevention A Clinical Method*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Suresh, R., Ambrose, N., Roe, C., Pluzhnikov, A., Wittke-Thompson, J.K., Ng M.C.Y., Wu X., Cook, E.H., Lundstrom, C., & Garsten, M., (2006). New complexities in the genetics of stuttering: significant sex-specific linkage signals. *Am J Human Genetics*; 78: 554–563.
- Van Beijsterveldt, C.E.M., Felsenfeld, S., & Boomsma, D.I. (2010). Bivariate genetic analysis of stuttering and nonfluency in a large sample of 5-year-old twins. *J Speech Language Hearing Research*; 53: 609–619.
- Van-Zaalen, Y. & Reichel, K. I. (2015). *Cluttering: Current Views on its Nature, Diagnosis, and Treatment*. Bloomington: Copyrighted Material.
- Waelkens, V., (2018). *Mini-KIDS - Direct therapy for young children who stutter* Lulu.
- Wittke-Thompson, J.K., Ambrose, N., Yairi, E., Roe, C., Cook, E.H., Ober, C., & Cox, N.J. (2007). Genetic studies of stuttering in a founder population. *J Fluency Disorders*; 32: 33–50.
- World Health Organization (2001). *International Classification of Functioning, Disability and Health*. Geneva: World Health Organization.
- Yairi, E. & Ambrose, N. (1992). Onset of stuttering in pre-school children: Selected factors. *Journal of Speech and Hearing Research*, 35, 782-788.
- Yaruss, J. S., Coleman, C. E., & Quesal R. W. (2012). Stuttering in School-Age Children: A Comprehensive Approach to Treatment. *Language, Speech and Hearing Services in Schools*, 43, 536-548.
- Yaruss, J. S., & Quesal, R. W. (2004). Stuttering and the international classification of functioning, disability and health (ICF): An update. *Journal of Communication Disorders*, 37, 35-52.
- Φούρλας, Γ. (2011). Τραυλισμός: το σύγχρονο πλαίσιο Θεώρησης των διαταραχών ροής της ομιλίας. Σε Γ. Κ. Καλαντζής. *Διαταραχές του Λόγου στην Παιδική Ηλικία, Φωνή-Ομιλία-Ανάγνωση-Γραφή* (4η έκδοση), 378-291. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Φούρλας, Γ., & Μαρούσος, Δ. (2018). *Λεξιπόντιξ: Πρόγραμμα Θεραπείας Τραυλισμού για Παιδιά Σχολικής Ηλικίας. Τόμος Α': Διερευνητική Διαδικασία*. Ιατρικές Εκδόσεις Κωνσταντάρας.

